

Regler om studiefinansiering av forskarutbildning till doktorander vid Högskolan i Borås

<i>Målgrupp för styrdokumentet</i>	Chefer, handläggare, handledare, examinatorer och doktorander
<i>Publicerad</i>	Högskolans styrdokument
<i>Typ av styrdokument</i>	Regel
<i>Beslutsfattare</i>	Rektor
<i>Beslutsstöd</i>	5 kap. 5 § styrelsens organisations- och beslutsordning (SOB) samt styrelsen för Högskolan i Borås beslut den 25 april 2014 (dnr 241-14)
<i>Beslutsdatum</i>	2018-06-18 Reviderad till följd av tillgänglighetsanpassning 2020-09-14
<i>Giltighetstid samt revideringsperiodicitet</i>	Tillsvidare, följs upp 1 gång per år eller vid behov
<i>Ansvarig funktion</i>	Verksamhetsstöd – Avd. Utbildningsstöd
<i>Version</i>	1 (Ersätter 074-14)
<i>Sammanfattning</i>	<p>Dessa regler gäller studiefinansiering i ärenden rörande antagning till forskarutbildning. De innehåller regler om finansiering genom anställning vid högskolan eller annan arbetsgivare samt stipendier.</p> <p>Syftet med reglerna är att skapa en enhetlig hantering vid antagning av forskarstuderande samt tillse att skatteregler tillämpas korrekt avseende stipendier.</p> <p>Reglerna innehåller information om skatteregler samt regler om vilka åtgärder som ska vidtas innan ärende om antagning till forskarstudier kan tas upp till beslut.</p>

INLEDNING

Syfte

Syftet med reglerna är att säkerställa att studenter som antas till forskarutbildning vid Högskolan i Borås hanteras enhetligt och korrekt. Reglerna ska även tillse att sökanden med stipendier som finansieringskälla får adekvat information om studierna och de villkor som gäller samt får rådgivning om exempelvis försäkringsfrågor.

Gällande bestämmelser

Enligt 7 kap. 36 § högskoleförordningen får högskolan till utbildning på forskarnivå bara anta sökanden som anställs som doktorand. Högskolan får dock anta en sökande som har annan form av studiefinansiering om högskolan bedömer att finansieringen kan säkras under hela utbildningen.

Enligt beslut av styrelsen för högskolan (dnr 241-14) ska följande övergripande bestämmelser gälla:

- Finansiering genom anställning vid högskolan ska vara huvudregel, men att annan finansiering såsom anställning hos annan arbetsgivare eller stipendier, kan vara tillåten om beslutsunderlag i samband med antagningen visar att doktorandens ekonomiska och försäkringsmässiga förhållanden kan säkerställas vid antagningstillfället.
- Innan antagning med stipendium som finansiering ska högskolan säkerställa att dessa är på en acceptabel nivå.
- I det fall finansieringen bortfaller under studietiden för doktorand som antagits med stipendier som finansiering, av anledning utom doktorandens kontroll, har högskolan ansvar att tillse att studiefinansiering under återstående studietid säkerställs.
- Stipendier för forskarstudier inrättas inte vid högskolan.
- Studiefinansiering av forskarutbildning genom egen förmögenhet eller pension är inte tillåtet vid högskolan.

De övergripande bestämmelserna ska gälla från och med 1 juli 2014 och endast gälla de doktorander som antas efter detta datum.

Rektor har i uppdrag att närmare reglera vilka tillämpningsregler som ska gälla.

Skattemässiga regler kring stipendier

Enligt Skatteverket är karaktäristiskt för stipendier är att det är benefikt och att det inte är fråga om en ersättning för en prestation eller ett arbete i förhållande till utgivaren. I 8 kap. 5 § inkomstskattelagen (1999:1229) anges att stipendier som är avsedda för mottagarens utbildning är skattefria.¹ Enligt ett avgörande från Skatteverket² kan ett utbildningsstipendium behålla sin karaktär av skattefri

¹ "Handledning för beskattning av inkomst 2013 års taxering, del 2" s. 662

² Skatteverkets avgörande dnr 131/221287-13/1

inkomst även om mottagaren samtidigt utför eller har utfört visst avlönat arbete för utgivaren. Detta gäller under förutsättning att det framstår som klart att stipendiet inte är förenat med något krav på motprestation för utbetalaren, och det inte heller finns omständigheter i övrigt som talar för att utbetalningen ska behandlas på annat sätt än ett skattefritt stipendium. Detta kan anses vara uppfyllt beträffande utbildningsstipendier till doktorander om stipendierna blivit tillbörligt utlysta samt tillsatta i konkurrens. En ytterligare förutsättning är att det avlönade arbetet är begränsat och sidoordnat till forskarutbildningen.

Regler kring arbets- och studiemiljö

Enligt högskolans arbetsmiljöpolicy ska arbetsmiljön utformas så att den skapar förutsättningar för arbetsglädje, utvecklingsmöjligheter, god hälsa, säkerhet och trygghet för såväl medarbetare som studenter. Arbets- och studieförhållanden ska i möjligaste mån anpassas till människors olika fysiska och psykiska förutsättningar och ta fasta på att alla ska kunna delta på lika villkor. En god fysisk och psykosocial arbetsmiljö är en förutsättning för att alla ska känna trivsel och arbetsglädje och därmed kunna nå goda resultat i arbete och studier.

Regler kring anställning av stipendiefinansierade doktorander

I syfte att förbättra villkoren för stipendiefinansierade doktorander och komma till rätta med oskäliga villkor har högskolan en skyldighet, med vissa undantag, att anställa en doktorand var studiefinansiering består av stipendium senast när det återstår en utbildningstid som motsvarar tre års utbildning på heltid till doktorsexamen eller konstnärlig doktorsexamen. Stipendiefinansiering som utgör undantag för kravet om anställning är de som (1) faller inom ramen för ett bistånds- och kapacitetsuppbyggnadsprogram där lärosätet har insyn i villkoren (2) alternativt är EU-finansierade eller grundas på samarbeten där stipendiefinansiering utgör en vedertagen finansieringsform och där krav på finansiering genom anställning blir ett hinder för högskolans medverkan. Högskoleförordningen preciserar inte närmare vilka program eller samarbeten som avses utan lärosätena anses bäst lämpade att göra en bedömning i varje enskilt fall. Bedömningen av om ett undantag är tillämpligt ska dock ske restriktivt och med syftet att förhindra oskäliga villkor för doktoranden.

REGLER

Övergripande

1 §

Dessa regler gäller endast doktorander antagna vid högskolan efter 1 juli 2018.

2 §

Studiefinansiering av utbildning på forskarnivå ska huvudsakligen ske genom anställning som doktorand vid högskolan.

Vid högskolan råder restriktivitet för antagning till studier på forskarnivå med annan finansiering än anställning vid högskolan eller annan arbetsgivare (sk. samverkansdoktorander).

3 §

Högskolan har som huvudregel ansvar för studiefinansiering för doktorand under hela studietiden om inte annat framgår i nedan gällande regler.

4 §

Doktoranden ska registreras i Ladok i samband med att denne påbörjar sin utbildning vid högskolan.

5 §

Stipendier för forskarstudier inrättas inte vid högskolan.³

6 §

Endast doktorander anställda vid högskolan har tillgång till de förmåner som tillkommer månadsanställda vid högskolan.

Kommentar

Doktorander som antagits med studiefinansiering genom stipendium eller har annan arbetsgivare än högskolan har, i det fall de inte även är månadsanställda vid högskolan, därmed inte tillgång till t.ex. företagshälsovård eller högskolans träningslokaler.

Doktorander är enligt 1 kap. 4 § högskoleförordningen att anses som student och har därför tillgång till den hälsovård som högskolan, enligt 1 kap. 11 § högskoleförordningen, ska tillhandahålla studenterna.

7 §

Högskolan får endast utge ersättning för kostnader som är direkt relaterade till doktorandens genomförande av forskarutbildningen.

Kommentar

Doktorander som antagits med studiefinansiering genom stipendium eller har annan arbetsgivare än högskolan har, i det fall de inte även är månadsanställda vid högskolan, inte rätt att utkräva högskolan på semesterersättning, föräldraersättning, sjukersättning, traktamenten, kostförmåner, bostadsförmåner, arvoden eller andra liknande löneförmåner till doktoranden för aktiviteter vidtagna i samband med utbildningen.

---

³ Styrelsebeslut dnr 241-14

8 §

Bestämmelser gällande uppehållstillstånd ska alltid beaktas i samband med antagning av doktorand med medborgarskap i land utanför EU/EES.

9 §

Beslut som fattas samt avtal som ingås som en följd av dessa regler, ska följa gällande delegationsordningar.

Anställning hos annan arbetsgivare än högskolan

Innan antagningsbeslut fattas

10 §

Antagning av sökanden med studiefinansiering av utbildning på forskarnivå genom anställning hos annan arbetsgivare än högskolan får endast ske enligt följande villkor:

- Den sökandens arbetsgivare skriftligt garanterat att studier på forskarnivå kan bedrivas på arbetstid under minst 50% av en heltid under hela studietiden för att säkerställa att forskarutbildningen kan genomföras på avsedd tid.
- Avtal gällande studiefinansiering för hela utbildningstiden, varvid studiefinansiering garanteras uppgå till minst samma belopp som utgår vid anställning vid högskolan som doktorand efter normal skattesats och att utrymme säkerställs för att successivt öka lönen i samma takt som lönestegen för doktorand vid högskolan enligt lokalt kollektivavtal, ska ha tecknats mellan högskolan och den sökandens arbetsgivare.
- Den sökande ska ha getts möjlighet att ta del av avtalet innan det tecknas⁴.

Skriftlig dokumentation som visar att ovan villkor är uppfyllda ska biläggas beslutsunderlaget.

11 §

Innan beslut om antagning av doktorand med finansiering genom anställning hos annan arbetsgivare än högskolan fattas ska högskolan ha informerat berörda - sökanden, finansiärer m.m. - om följande:

- att det åligger doktoranden att följa de lagar och styrdokument som gäller vid högskolan,
- att det åligger doktoranden att följa de instruktioner som ges av personer som ansvarar för verksamheten i lokaler där doktoranden vistas eller bedriver verksamhet,
- att för i de fall en doktorand visar sådan misskötsamhet eller bristande förmåga i övrigt att följa gällande lagar och styrdokument har högskolan rätt att stänga av doktoranden från lokalen och/eller verksamheten.

Skriftlig dokumentation som visar att ovan åtgärder vidtagits ska biläggas beslutsunderlaget vid antagning.

---

⁴ Den sökande bör rekommenderas att underteckna på avtalet att denna har tagit del av det. I det fall denne inte önskar göra detta ska tjänsteanteckningar föras av högskolan där det tydligt framgår att den sökanden givits möjligheten att läsa avtalskastet innan högskolan och den externa arbetsgivaren undertecknar det.

Under utbildningstiden

12 §

Om doktorandens arbetsgivare inte följer avtal om finansiering eller om doktoranden blir uppsagd från sitt arbete åtar sig högskolan ingen skyldighet att ta över studiefinansieringsansvaret.

Den sökanden ska ha informerats om detta innan antagning.⁵

Stipendium, ej anställda

Generellt

13 §

Stipendium får inte vara förenat med krav från finansiären på arbetsprestationer under doktorandens utbildning på forskarnivå.

Stipendium får inte utgöra ersättning för arbete för högskolans räkning. Högskolan kan administrera utbetalning av stipendier som härrör från extern finansiär.

Kommentar

När högskolan administrerar utbetalning av stipendier anses högskolan enligt Skatteverket vara utgivare av stipendiet, vilket jämföras skattemässigt med att vara finansiär. Detta begränsar doktorandens möjlighet att arbeta för högskolans räkning under utbildningstiden.

Innan antagningsbeslut fattas

14 §

Innan beslut om antagning fattas ska kontroll ha skett av huruvida doktoranden tidigare varit anställd vid högskolan de senaste två åren.

Om doktoranden inom två år innan antagningsbeslutet har varit anställd vid högskolan ska följande säkerställas innan antagningsbeslut kan fattas:

- att arbetet endast varit i mindre omfattning samt varit sidoordnat de kommande forskningsstudierna samt
- att högskolan har utlyst stipendiet i behörig ordning och tillsatt platsen i konkurrens.

Kommentar

Även om högskolans regler följs innebär det ingen garanti att Skatteverket eller domstol kommer till en annan slutsats om stipendiets skattefrihet. Stor försiktighet bör därför föreligga avseende att anta doktorander med stipendier som finansieringsform vilka inom de senaste två åren innan antagning har utfört arbete för högskolans räkning.

---

⁵ Högskolan ska säkerställa skriftlig dokumentation – tjänsteanteckning eller dylikt – om att detta har skett.

15 §

Antagning av sökanden med studiefinansiering av utbildning på forskarnivå genom stipendium får endast ske under följande villkor:

1. En doktorand som har stipendium som studiefinansiering ska efter ansökan anställas som doktorand senast när det enligt den individuella studieplanen återstår en utbildningstid som motsvarar tre års utbildning på heltid till doktorsexamen eller konstnärlig doktorsexamen. Detta gäller dock inte som rektor beslutat att dra in doktorandens resurser enligt 6 kap. 20§ HF. Undantag om krav på anställning föreligger om stipendiet lämnas inom ramen för:
  - ett bistånds- och kapacitetsuppbyggnadsprogram där stipendier utgör vedertagen finansieringsform med skäliga stipendievillkor och högskolan har insyn i dessa villkor och hur stipendiet betalas ut, eller
  - ett av Europeiska unionen finansierat program eller andra samarbeten, där stipendier med skäliga stipendievillkor utgör en vedertagen finansieringsform och där krav på finansiering genom anställning blir ett hinder för högskolans medverkan.
2. Högskolan har säkerställt tydlig information om stipendiets form, bakgrund och stabilitet över tid, varvid det särskilt är viktigt att säkerställa att högskolans anseende inte skadas genom att stipendiet härrör från sådan verksamhet som strider mot internationella konventioner som Sverige undertecknat, eller har sitt ursprung i kriminell verksamhet. Restriktivitet ska iakttas där medlen kommer från sådan verksamhet som är skadlig för t.ex. människors hälsa eller miljö.
3. Doktorandens studiefinansiering garanteras uppgå till minst samma belopp som utgår vid anställning vid högskolan som doktorand efter normal skattesats och att utrymme säkerställs för att successivt öka stipendiet i samma takt som lönestegen för doktorand vid högskolan enligt lokalt kollektivavtal.
4. Doktoranden har ett adekvat försäkringsskydd under hela utbildningstiden⁶. Försäkringen ska gälla även för den tid då doktorandens studier förlängs till följd av sjukdom eller föräldraledighet, utan att doktoranden får stipendium för den förlängda studietiden.
5. Chef för akademi där doktoranden antagits, skriftligen har åtagit sig att säkerställa studiefinansieringen för återstående studietid i det fall stipendiet bortfaller av anledning som helt ligger utom doktorandens kontroll.
6. Överenskommelse mellan högskolan och finansiären av stipendiet har träffats om att stipendiet ska kunna förlängas vid behov.

Skriftlig dokumentation som visar att ovan villkor är uppfyllda ska biläggas beslutsunderlaget vid antagning.

---

⁶ Högskolan har tecknat Kammarkollegiets Sjuk- och föräldraförsäkring för doktorander med stipendium.

Kommentar

Vid bedömning av stabilitet ska speciellt utredas hur stabilt stipendiet bedöms vara över tid för att minimera risk för att stipendium upphör av orsak utanför doktorands kontroll.

I de fall tilläggsfinansiering måste ske för att doktoranden ska mottaga samma belopp som utgår vid anställning och i enlighet med lönstegen för doktorander, får ej anslagsmedel användas.

16 §

Innan beslut om antagning av doktorand med finansiering genom stipendium fattas ska högskolan ha informerat berörda - sökanden, finansiärer m.m. - om följande:

1. Vilken rättslig ställning doktoranden har bl.a. vad gäller försäkring, uppehåll i studierna, sjukdom och liknande. Högskolan ska också sträva efter att ge råd om vilka åtgärder doktoranden själv bör överväga att vidta för att erhålla ett skydd vid sjukdom och olycksfall etc.
2. Doktorandens rätt till anställning när det enligt den individuella studieplanen återstår en utbildningstid som motsvarar tre års utbildning på heltid till doktorsexamen, om inte stipendiet faller inom ramen för de undantag för anställning som listas i §15.1.
3. Att det åligger doktoranden att följa de lagar och styrdokument som gäller vid högskolan.
4. Att det åligger doktoranden att följa de instruktioner som ges av personer som ansvarar för verksamheten i lokaler där doktoranden vistas eller bedriver verksamhet.
5. Att för i de fall en doktorand visar sådan misskötsamhet eller bristande förmåga i övrigt att följa gällande lagar och styrdokument har högskolan rätt att stänga av doktoranden från lokalen och/eller verksamheten.

Skriftlig dokumentation som visar att ovan åtgärder vidtagits ska biläggas beslutsunderlaget vid antagning.

Under utbildningstiden

17 §

Doktorand ska tillförsäkras en god arbetsmiljö. Chefs generella ansvar för arbetsmiljön omfattar även stipendiater. Ansvarig chef ska ha kännedom om doktoranden och dennes studier.

18 §

Doktorand kan under forskarutbildningstiden utföra visst begränsat arbete för högskolans räkning om arbetet är sidordnat till forskarutbildningen samt högskolan har utlyst stipendiet på behörigt vis samt tillsatt platsen i konkurrens.

Kommentar

Även om högskolans regler följs innebär det ingen garanti att Skatteverket eller domstol kommer till en annan slutsats om stipendiets skattefrihet. Stor försiktighet bör därför föreligga avseende att låta doktorander med stipendier som finansieringsform utföra arbete för högskolans räkning under utbildningstiden.

19 §

Skulle, trots en omsorgsfull prövning av studiefinansieringen i samband med antagningen, studiefinansieringen helt bortfalla under studietiden för doktorand med finansiering genom stipendium, av anledning som helt ligger utom doktorandens kontroll, har högskolan att säkerställa studiefinansieringen under återstående studietid. Det är högskolan som avgör om anledningen legat helt utom doktorands kontroll.

Detta gäller inte vid beslut om indragning av resurser enligt 6 kap. 30 § högskoleförordningen.

Övrigt

20 §

Alla handlingar i ärendet – avtal, överenskommelser, tjänsteanteckningar m.m. - rörande antagen doktorand ska registreras samt arkiveras i enlighet med gällande regler.

21 §

I den individuella studieplanen för respektive doktorand ska följande anges:

- Finansieringsform – anställning vid högskolan, hos annan arbetsgivare eller stipendium.
- Om stipendium anges som finansieringsform ska det anges:
  - Huruvida högskolan administrerar utbetalningen eller inte.
  - Huruvida stipendiet utlysts på behörigt vis samt tillsatts i konkurrens.
  - Förtydliganden av hur frågor rörande vederbörlig ledighet ska hanteras under utbildningstiden.